

Väliaikainen versio

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

12 päivänä marraskuuta 2020 (*)

Ennakkoratkaisupyyntö – Arvonlisävero – Kuudes direktiivi 77/388/ETY – 4 artikla – Verovelvollisen käsite – Sekaholdingyhtiö – 17 artikla – Ostoihin sisältyvän arvonlisäveron vähennysoikeus – Ostoihin sisältyvä arvonlisävero, jonka sekaholdingyhtiö on maksanut neuvontapalveluista, jotka koskivat markkinatilanteen kartoittamista muiden yhtiöiden omistussuhteiden mahdollista hankkimista varten – Hankkeiden toteutumatta jääminen – Ostoihin sisältyvä arvonlisävero pankin palkkiosta, joka liittyi joukkovelkakirjalainan, jonka tarkoituksena oli järjestää tytäryhtiöille investointien tekemiseen tarvittavat varat, valmisteluun ja järjestämiseen – Toteutumattomat investoinnit

Asiassa C-42/19,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Supremo Tribunal Administrativo (ylin hallintotuomioistuin, Portugali) on esittänyt 5.12.2018 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 24.1.2019, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Sonaecom SGPS SA

vastaa

Autoridade Tributária e Aduaneira,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-C. Bonichot sekä tuomarit L. Bay Larsen, C. Toader, M. Safjan ja N. Jääskinen (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: J. Kokott,

kirjaaja: hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 12.2.2020 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Sonaecom SGPS SA, edustajinaan J. Vieira Peres, A. Lobo Xavier, G. Machado Borges, I. Santos Fidalgo ja A. Carrilho Ribeiro, advogados,

– Portugalin hallitus, asiamiehinään L. Inez Fernandes, R. Campos Laires, T. Larsen ja P. Barros da Costa,

– Euroopan komissio, asiamiehinään M. Afonso, P. Costa de Oliveira ja N. Gossement,

kuultuaan julkisasiamiehen 14.5.2020 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta – yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste – 17.5.1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY (EYVL 1977, L 145, s. 1; jäljempänä kuudes direktiivi) 4 artiklan 1 ja 2 kohdan sekä 17 artiklan 1, 2 ja 5 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat Sonaecom SGPS SA (jäljempänä Sonaecom) ja Autoridade Tributária e Aduaneira (vero- ja tulliviranomainen, Portugali) ja jossa on kyse Sonaecomin maksaman sellaisen ostoihin sisältyvän arvonlisäveron vähennyskelpoisuudesta, joka liittyy kustannuksiin, jotka ovat aiheutuneet yhtäältä neuvontapalveluista, jotka koskivat markkinatilanteen kartoittamista muiden yhtiöiden omistussuhteiden mahdollista hankkimista varten, ja toisaalta BCP Investimento SA:lle maksetusta palkkiosta, joka koski joukkovelkakirjalainan valmistelua ja järjestämistä, kun hankinta tai sijoitukset, joita varten laina oli otettu, eivät ole toteutuneet.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Kuudes direktiivi kumottiin ja korvattiin yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä 28.11.2006 annetulla neuvoston direktiivillä 2006/112/EY (EUVL L 347, s. 1; jäljempänä arvonlisäverodirektiivi).

4 Kuudennen direktiivin 4 artiklan 1 ja 2 kohdassa, joita sovelletaan ajallisesti pääasiaan, säädetään seuraavaa:

”1. ’Verovelvollisella’ tarkoitetaan jokaista, joka itsenäisesti harjoittaa missä tahansa jotakin 2 kohdassa tarkoitettua taloudellista toimintaa, riippumatta tämän toiminnan tarkoituksesta tai tuloksesta.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua taloudellista toimintaa on kaikki tuottajan, kauppiaan tai palvelujen suorittajan harjoittama toiminta, mukaan lukien kaivostoiminta, maataloustoiminta ja vapaa ammattitoiminta tai vastaava. Taloudellisena toimintana on pidettävä myös liiketoimintaa, joka käsittää aineellisen tai aineettoman omaisuuden hyödyntämistä jatkuvaluontoisessa tulonsaantitarkoituksessa.”

5 Kuudennen direktiivin 13 artiklan, jonka otsikko on ”Maan alueella myönnettävät vapautukset”, B kohdassa, jonka otsikko on ”Muut vapautukset”, säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on vapautettava verosta jäljempänä luetellut liiketoimet edellytyksillä, joita ne asettavat vapautusten oikeaksi ja selkeäksi soveltamiseksi sekä veropetosten, veron kiertämisen ja muiden väärinkäytösten estämiseksi, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta yhteisön muiden säännösten soveltamista:

— —

d) seuraavat liiketoimet:

1. luottojen myöntäminen ja välitys sekä luotonantajan harjoittama luottojen hallinta [oikeammin: hallinnointi];

— —”

6 Kuudennen direktiivin 17 artiklassa, jonka otsikko on ”Vähennysoikeuden syntyminen ja laajuus”, säädetään seuraavaa:

”1. Vähennysoikeus syntyy, kun vähennyskelpoista veroa koskeva verosaatava syntyy.

2. Jos tavarat ja palvelut käytetään verovelvollisen arvonlisäverollisiin liiketoimiin, verovelvollisella on oikeus vähentää siitä verosta, jonka maksamiseen hän on velvollinen:

- a) arvonlisävero, joka on maksettava tai maksettu tavaroista tai palveluista, jotka verovelvolliselle on luovuttanut taikka suorittanut tai luovuttaa taikka suorittaa toinen verovelvollinen;
- b) arvonlisävero, joka on maksettava tai maksettu maahantuoduista tavaroista;
- c) arvonlisävero, joka on maksettava 5 artiklan 7 kohdan a alakohdan ja 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

— —

5. Sellaisten tavaroiden ja palvelujen osalta, joita verovelvollinen käyttää sekä 2 ja 3 kohdan mukaan vähennykseen oikeuttaviin liiketoimiin että vähennykseen oikeuttamattomiin liiketoimiin, vähennys voidaan myöntää vain siitä arvonlisäveron osasta, joka vastaa ensin mainittujen liiketoimien suhteellista osuutta.

Tämä suhdeluku on laskettava 19 artiklan mukaisesti kaikista verovelvollisen suorittamista liiketoimista.

Jäsenvaltiot voivat kuitenkin:

- a) oikeuttaa verovelvollisen laskemaan toimintansa jokaiselle toimialalle erillisen suhdeluvun, jos jokaisesta toimialasta pidetään erillistä kirjanpitoa;
- b) velvoittaa verovelvollisen laskemaan toimintansa jokaiselle toimialalle erillisen suhdeluvun ja pitämään jokaisesta toimialasta erillistä kirjanpitoa;
- c) oikeuttaa tai velvoittaa verovelvollisen tekemään vähennyksen tavaroiden ja palvelujen täyden tai osittaisen käytön perusteella;
- d) oikeuttaa tai velvoittaa verovelvollisen tekemään ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun säännön mukaisesti vähennyksen jokaisen sellaisen tavarain tai palvelun osalta, joka käytetään siinä tarkoitettuun liiketoimeen;
- e) määrätä, että merkityksetöntä arvonlisäveroa, jota verovelvollinen ei voi vähentää, ei oteta huomioon.”

7 Kuudennen direktiivin 19 artiklan, jonka otsikko on ”Vähennyksen suhdeluvun laskeminen”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Edellä 17 artiklan 5 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettu vähennyksen suhdeluku muodostuu murtoluvusta, jonka

— osoittaja on sellaisen vuotuisen liikevaihdon arvonlisäveroton kokonaismäärä, joka

muodostuu 17 artiklan 2 ja 3 kohdan mukaisesti arvonlisäveron vähentämiseen oikeuttavista liiketoimista,

– nimittäjä on sellaisen vuotuisen liikevaihdon arvonlisäveroton kokonaismäärä, joka muodostuu osoittajaan sisällytetyistä liiketoimista sekä liiketoimista, jotka eivät oikeuta arvonlisäveron vähentämiseen. Jäsenvaltiot voivat lisäksi sisällyttää nimittäjään muut kuin 11 artiklan [A] kohdan 1 alakohdan a alakohdassa tarkoitetut tukipalkkiot.

Suhdeluku on laskettava vuosiperusteella ja ilmaistava enintään seuraavaan suurempaan kokonaislukuun pyöristettynä prosenttilukuna.”

8 Kuudennen direktiivin 20 artiklan, jonka otsikko on ”Vähennysten oikaiseminen”, 6 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Kun verovelvollinen siirtyy tavallisesta verotusjärjestelmästä erityisjärjestelmään tai päinvastoin, jäsenvaltiot voivat toteuttaa tarvittavat toimenpiteet, joilla estetään verovelvolliselle aiheutuva perusteeton hyöty tai haitta.”

9 Arvonlisäverodirektiivin 413 artiklan mukaan kyseinen direktiivi tuli voimaan 1.1.2007.

Portugalin oikeus

CIVA

10 Arvonlisäverolain (Código do Imposto sobre o Valor Acrescentado), sellaisena kuin sitä sovellettiin pääasian tosiseikkojen tapahtuma-aikaan (jäljempänä CIVA), 9 §:n 28 momentissa säädetään seuraavaa:

”Verosta on vapautettava:

a) luottojen myöntäminen ja välitys, niiden muodosta riippumatta, mukaan luettuna niiden diskonttaus ja rediskonttaus, sekä niiden hallinnointi tai hoito ne myöntäneen tahon toimesta,

– –

f) osakkeita tai omistussuosuuksia, obligaatioita ja muita arvopapereita, mutta ei kuitenkaan tiettyjä tavaroita vastaavia arvopapereita koskevat toimet, palvelut ja välitys, lukuun ottamatta pelkkää niiden hallussapitoa, hallinnointia tai hoitoa.”

11 CIVA:n 20 §:n, jossa luetellaan tilanteet, joissa verovelvollisen maksama ostoihin sisältyvä arvonlisävero voidaan vähentää, 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Vähentää voidaan ainoastaan vero, joka on tullut maksettavaksi tavaroista tai palveluista, jotka verovelvollinen on hankkinut, tuonut maahan tai käyttänyt seuraavia liiketoimia varten:

a) arvonlisäveron alaiset tavaroiden luovutukset ja palvelujen suoritukset, joita ei ole vapautettu verosta

– –”

12 CIVA:n 23 §:n 1 ja 4 momentissa säädetään seuraavaa:

”1. Jos verovelvollinen toimintaansa harjoittaessaan tekee sellaisia tavaroiden luovutuksia tai palvelujen suorituksia, joista osa ei oikeuta arvonlisäveron vähentämiseen, ostoihin sisältyvästä verosta voidaan vähentää ainoastaan se prosenttiosuus, joka vastaa vähennykseen oikeuttavien

liiketoimien vuotuista määrää.

— —

4. Edellä 1 momentissa tarkoitettu vähennyskelpoinen osuus lasketaan murtolukuna, jonka osoittajana on 19 §:n ja 20 §:n 1 momentin nojalla vähennykseen oikeuttavien tavaroiden luovutusten ja palvelujen suoritusten vuotuinen veroton määrä ja nimittäjänä verovelvollisen toteuttamien liiketoimien vuotuinen veroton määrä, mukaan luettuina verosta vapautetut toimet tai arvonlisäveron soveltamisalan ulkopuolelle jäävät toimet, muun muassa verottomat tuet, jos ne eivät ole laitteistotukea.

— —”

Asetus nro 495/88

13 Portugalissa 30.12.1988 annetun asetuksen nro 495/88 (Decreto-Lei n.º 495/88; Diário da República I, I-sarja, nro 301, 30.12.1988), jolla säännellään Sociedades gestoras de participações sociais (SGPS) –yhtiöiden (yhtiöosuuksien hallinnointiyhtiöt) oikeudellista asemaa ja toimintaa, sellaisena kuin tätä asetusta sovelletaan pääasian tosiseikkoihin, 1 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”1. [SGPS:ien] ainoana toimialana on muiden yritysten yhtiöosuuksien hallinnointi taloudellisen toiminnan välillisessä harjoittamismuodossa.

2. Tässä asetuksessa osuutta yhtiöön pidetään taloudellisen toiminnan välillisenä harjoittamismuotona, kun se ei ole vain satunnaista ja muodostaa vähintään 10 prosenttia kyseisen yhtiön äänioikeutetusta pääomasta joko suoraan tai sellaisten muiden yhtiöiden osuuksien kautta, joissa SGPS:llä on määräysvalta.”

14 Asetuksen nro 495/88 4 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. SGPS:t voivat tarjota teknisiä hallinnointi- ja johtamispalveluja niille kaikille tai tietyille yhtiöille, joiden äänioikeutetusta pääomasta niillä on 1 §:n 2 momentissa ja 3 §:n 3 momentin a–c kohdassa määritelty osuus tai joiden kanssa ne ovat tehneet alisteisuussopimuksen.

2. Palvelujen tarjoamisesta on tehtävä kirjallinen sopimus, jossa täsmennetään vastaava vastike.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

15 Pääasian valittaja Sonaecom on holdingyhtiö, joka paitsi hankkii, pitää hallussa ja hallinnoi yhtiöiden omistusosuuksia, myös hallinnoi ja koordinoi strategisesti televiestintä-, media-, ohjelmisto- ja järjestelmäintegraatioalalla toimivia yhtiöitä.

16 Sonaecom hankki vuonna 2005 toimintansa yhteydessä arvonlisäverojärjestelmässä ulkopuolisia neuvontapalveluja, jotka koskivat markkinatilanteen kartoittamista omistusosuuksien hankkimiseksi Cabovisão-televiestintäoperaattorista. Sonaecomın mukaan sen tarkoituksena oli harjoittaa liiketoimintaa, joka muodostuisi siitä, että Cabovisãoolle suoritettaisiin arvonlisäverollisia hallinnointipalveluja. Tämä hankinta ei lopulta toteutunut.

17 Lisäksi Sonaecom maksoi kesäkuussa 2005 BCP Investimento - investointipankille palkkion palveluista, jotka koskivat 150 miljoonan euron arvoisten joukkovelkakirjalainojen valmistelua, järjestämistä ja takaamista. Ennakkoratkaisupyyntöstä ilmenee, että kyseisen lainan tarkoituksena oli antaa Sonaecomın tytäryhtiöille varoja, joita ne tarvitsivat voidakseen tehdä suoria investointeja

triple play -teknologiaan. Sitä vastoin Sonaecom in istunnossa antamien tietojen mukaan kyseinen yhtiö aikoi käyttää näin saatua pääomaa voidakseen hankkia Cabovisäon yhtiöosuuksia ja siten investoida uuteen triple play -liiketoiminnan segmenttiin.

18 Koska nämä investointihankkeet eivät toteutuneet, Sonaecom päätti myöhemmin antaa kyseisen pääoman emoyhtiönsä Sonae SGPS:n käyttöön lainan muodossa.

19 Sonaecom vähensi samana verovuonna maksettavasta arvonlisäverosta hankittuihin palveluihin liittyvän ostoihin sisältyvän arvonlisäveron vastaavat määrät kokonaisuudessaan.

20 Veroviranomainen riitautti suorittamansa tarkastuksen jälkeen näin tehdyn arvonlisäveron vähennyksen ja katsoi, että pääasiassa kyseessä olevien palvelujen hankinnan tarkoituksena ei ollut verollisten liiketoimien toteuttaminen myöhemmässä vaihdannan vaiheessa kuudennen direktiivin 17 artiklan 2 ja 3 kohdan ja CIVA:n 20 §:n mukaisesti.

21 Veroviranomainen teki näin ollen aritmeettisia oikaisuja, joiden perusteella se antoi maksuunpanopäätökset, joissa vaaditun arvonlisäveron ja hyvityskorkojen kokonaismäärä oli 1 088 675,77 euroa.

22 Sonaecom riitautti nämä maksuunpanopäätökset Tribunal Administrativo e Fiscal do Portossa (Porton hallinto- ja verotuomioistuimien, Portugalin). Kyseinen tuomioistuin hylkäsi kanteen 28.6.2016 antamallaan tuomiolla sillä perusteella, että Sonaecom in maksama arvonlisävero ei ollut vähennyskelpoinen.

23 Sonaecom valitti kyseisestä tuomiosta Supremo Tribunal Administrativo (ylin hallintotuomioistuin, Portugalin).

24 Sonaecom, joka vetoaa ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa sekamuotoisen holdingyhtiön asemaansa ja siihen, että sen toiminta tytäryhtiöidensä hallinnoinnissa on toistuvaa, väittää, että pääasiassa kyseessä olevat palvelut eivät liittyneet "omistusosuuksien hallussapitoa ja hallinnointia" koskevaan toimintaan vaan toimintaan, jota se harjoittaa suorittaessaan tytäryhtiöilleen teknisiä ja hallinnointipalveluja, jotka ovat arvonlisäverollisia ja joista se saa vastikkeen.

25 Sonaecom väittää, että koska tytäryhtiöille suoritettujen palvelujen ja pääasiassa kyseessä olevien palvelujen hankinnan välillä on kiistatta suora yhteys, ostoihin sisältyvä arvonlisävero on näin ollen vähennyskelpoinen.

26 Sonaecom toteaa lisäksi, että sillä seikalla, että omistusosuuksien hankinta ei ole toteutunut, ei ole merkitystä, eikä se kyseenalaista sitä, että palvelut on hankittu sellaisen toiminnan yhteydessä, joka edellyttää arvonlisäverollisten liiketoimien suorittamista.

27 Tässä tilanteessa Supremo Tribunal Administrativo on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"Onko valittaja [Sonaecomilla] kuudennen direktiivin vähennyskelpoisuussäännösten, erityisesti 4 artiklan 1 ja 2 kohdan sekä 17 artiklan 1, 2 ja 5 kohdan, nojalla oikeus vähentää neuvontapalveluista maksamansa arvonlisävero tilanteessa, jossa palvelu on koskenut markkinatilanteen kartoittamista omistusosuuksien hankinnan valmistelemiseksi mutta jossa hankinnat eivät ole toteutuneet?

2) Onko valittaja [Sonaecomilla] [kuudennen direktiivin] verovähennyskelpoisuussääntöjen, erityisesti 4 artiklan 1 ja 2 kohdan sekä 17 artiklan 1, 2 ja 5 kohdan, nojalla oikeus vähentää arvonlisävero, joka liittyy sen [BCP Investimento]-pankille maksamaan palkkioon, joka on koskenut

joukkovelkakirjalainan valmistelua ja järjestämistä tarkoituksena sisällyttää laina sen omistamien yhtiöiden rahoitusrakenteeseen, mutta valmistellut sijoitukset eivät ole toteutuneet, vaan laina on lopulta tullut pelkästään emoyhtiö Sonae SGPS:lle?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

28 Ensimmäisellä ennakkoratkaisukysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedusteleo unionin tuomioistuimelta pääasiallisesti, onko kuudennen direktiivin 4 artiklan 1 ja 2 kohtaa sekä 17 artiklan 1, 2 ja 5 kohtaa tulkittava siten, että holdingyhtiö, jonka toiminta tytäryhtiöidensä hallinnoinnissa on toistuvaa, voi vähentää neuvontapalvelujen, jotka koskevat markkinatilanteen kartoittamista toisen yhtiön omistussosuuksien hankinnan valmistelemiseksi, ostoihin sisältyvän arvonnliäveron, kun tämä omistussosuuksien hankinta ei lopulta ole toteutunut.

29 Aluksi on todettava yhtäältä, että kuudes direktiivi on kumottu 1.1.2007 voimaan tulleealla arvonnliäverodirektiivillä, jolla siihen ei ole tehty asiasisältöön vaikuttavia muutoksia. Koska merkityksellisillä arvonnliäverodirektiivin säännöksillä on pääosin sama ulottuvuus kuin kuudennen direktiivin säännöksillä, arvonnliäverodirektiiviä koskeva unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö on sovellettavissa myös kuudenteen direktiiviin (ks. analogisesti tuomio 3.7.2019, The Chancellor, Masters and Scholars of the University of Cambridge, C-316/18, EU:C:2019:559, 17 kohta).

30 Tässä yhteydessä on muistutettava ensinnäkin, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhtiö, jonka ainoana tarkoituksena on hankkia osuuksia muista yhtiöistä ja joka ei välittömästi tai välillisesti osallistu näiden yhtiöiden hallinnointiin, ei ole kuudennen direktiivin 4 artiklassa tarkoitettu arvonnliäverovelvollinen eikä sillä ole mainitun direktiivin 17 artiklan mukaista vähennysoikeutta. Pelkkää yhtiöosuuksien hankintaa ja hallussapitoa ei ole sellaisenaan pidettävä kuudennessa direktiivissä tarkoitettuna taloudellisena toimintana, joka tekisi kyseisestä hankkijasta tai hallussapitäjästä verovelvollisen, koska pelkkää rahoituksellisten osakkuuksien hankkimista toisista yrityksistä ei voida pitää omaisuuden käyttämisenä jatkuvaluonteisessa tulonsaantitarkoituksessa. Mahdollisen osingon, joka on osakkuuden tuottoa, saaminen perustuu näet pelkästään omaisuuden omistamiseen (tuomio 5.7.2018, Marle Participations, C-320/17, EU:C:2018:537, 27 ja 28 kohta ja tuomio 17.10.2018, Ryanair, C-249/17, EU:C:2018:834, 16 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

31 Tilanne on toinen, jos osuuden omistamiseen liittyy suora tai välillinen osallistuminen omistettujen yhtiöiden hallinnointiin, kun siihen sisältyy hallinto- ja talouspalvelujen sekä kaupallisten ja teknisten palvelujen kaltaisia arvonnliäveron alaisia liiketoimia, jolloin hallinnointiin osallistumisena ei kuitenkaan pidetä niiden oikeuksien käyttämistä, joita osuuksien omistajalla on osakkeenomistajana tai yhtiömiehenä (tuomio 5.7.2018, Marle Participations, C-320/17, EU:C:2018:537, 29 kohta ja tuomio 17.10.2018, Ryanair, C-249/17, EU:C:2018:834, 17 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

32 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 30 kohdassa, sekaholdingyhtiö on yhtiö, joka harjoittaa muuna kuin liiketoimintana pidettävän holdingyhtiötoimintansa, joka muodostuu muiden yhtiöiden omistussosuuksien hallussa pitämisestä ja josta ei ole suoritettava arvonnliäveroa, ohella myös liiketoimintaa. Oikeuskäytännön mukaan myös sekaholdingyhtiö, joka ei pelkästään pidä hallussaan yhtiöiden omistussosuuksia vaan myös suorittaa osalle kyseisistä yhtiöistä vastikkeellisia ja verollisia palveluja, on tältä osin verovelvollinen, jolla on kuitenkin vain osittainen oikeus vähentää sen ostoihin sisältyvä arvonnliävero (ks. vastaavasti tuomio 27.9.2001, Cibo Participations, C-16/00, EU:C:2001:495, 22 kohta ja tuomio 13.3.2008, Securenta, C-437/06, EU:C:2008:166, 31 kohta).

33 Koska kuudennessa direktiivissä tarkoitettu taloudellinen toiminta voi lisäksi koostua useista perättäisistä toimenpiteistä, valmistelemaa toimintaa on jo pidettävä taloudelliseen toimintaan kuuluvana. Näin ollen jokaista, jolla objektiivisten seikkojen perusteella on aikomus aloittaa itsenäinen taloudellisen toiminnan harjoittaminen ja jolle aiheutuu tästä syystä ensimmäisiä investointikustannuksia, on pidettävä verovelvollisena (tuomio 17.10.2018, Ryanair, C-249/17, EU:C:2018:834, 18 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

34 Tästä seuraa, että yhtiötä, joka suorittaa toisen yhtiön osakkeiden ostohankkeeseen liittyviä valmistelevia toimia aikomuksenaan harjoittaa taloudellista toimintaa, joka muodostuu osallistumisesta viimeksi mainitun yhtiön hallinnointiin suorittamalla sille arvonlisäverollisia hallinnointipalveluja, on pidettävä kuudennessa direktiivissä tarkoitettuna verovelvollisena (tuomio 17.10.2018, Ryanair, C-249/17, EU:C:2018:834, 19 kohta).

35 Nyt käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta ilmenee, että Sonaecom aikoi suorittaa Cabovisäölle, josta se halusi hankkia yhtiöosuuksia, arvonlisäverollisia hallinnointipalveluja ja näin ollen harjoittaa kuudennessa direktiivissä tarkoitettua taloudellista toimintaa. Näin ollen ja tältä osin Sonaecomia on sekaholdingyhtiönä pidettävä lähtökohtaisesti kuudennessa direktiivissä tarkoitettuna verovelvollisena, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkistettava.

36 Toiseksi vähennysoikeudesta on todettava, että kuudennen direktiivin 17 artiklasta käy ilmi, että jos tavara tai palvelu käytetään verovelvollisen arvonlisäverollisiin liiketoimiin, verovelvollisella on hankkiessaan tavarahan tai palvelun tässä ominaisuudessaan oikeus vähentää arvonlisävero, joka on maksettava tai maksettu kyseisestä tavarasta tai palvelusta. Kuudennen direktiivin 10 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan ja 17 artiklan mukaan vähennysoikeus syntyy, kun vähennyskelpoista veroa koskeva verosaatava syntyy, eli tavaroiden luovutushetkellä tai palvelujen suoritushetkellä (tuomio 17.10.2018, Ryanair, C-249/17, EU:C:2018:834, 21 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

37 Kuudennen direktiivin 17 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa tarkoitettu vähennysoikeus kuuluu kiinteästi arvonlisäverojärjestelmään, eikä sitä voida lähtökohtaisesti rajoittaa. Sitä sovelletaan välittömästi kaikkeen arvonlisäveroon, joka on tullut maksettavaksi aikaisemmassa vaihdannan vaiheessa suoritettujen liiketoimien yhteydessä (tuomio 17.10.2018, Ryanair, C-249/17, EU:C:2018:834, 22 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

38 Vähennysjärjestelmällä pyritään nimittäin vapauttamaan elinkeinonharjoittaja kokonaan sen kaiken taloudellisen toiminnan yhteydessä maksamasta tai maksettavasta arvonlisäverosta. Yhteinen arvonlisäverojärjestelmä takaa näin ollen neutraalisuuden yrityksen kaiken liiketoiminnan verorasituksen suhteen riippumatta tämän toiminnan tarkoituksesta tai tuloksesta, edellyttäen, että kyseinen toiminta sinänsä on lähtökohtaisesti arvonlisäveron alaista (tuomio 17.10.2018, Ryanair, C-249/17, EU:C:2018:834, 23 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

39 Periaate, jonka mukaan arvonlisäverotuksessa on kohdeltava yrityksiä neutraalisti verorasituksen suhteen, edellyttää, että yrityksen tarpeita ja toiminnan aloittamista varten syntyneitä ensimmäisiä investointimenoja on pidettävä taloudellisena toimintana, ja olisi tämän periaatteen vastaista katsoa, että taloudellinen toiminta alkaisi vasta, kun syntyy verotettavia tuloja. Jokainen muunlainen tulkinta johtaisi siihen, että arvonlisävero rasittaisi taloudellista toimijaa sen taloudellisessa toiminnassa ilman, että sillä olisi mahdollisuutta vähentää arvonlisäveroa, ja siihen, että yrityksen tarpeita varten toteutetut investointimenot jaettaisiin sattumanvaraisesti ennen varsinaista yritystoiminnan aloittamista ja sen jälkeen suoritettuihin investointimenoihin (tuomio 17.10.2018, Ryanair, C-249/17, EU:C:2018:834, 24 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

40 Lisäksi tämä vähennysoikeus säilyy kerran synnyttyään, vaikka suunniteltu taloudellinen toiminta ei olisi myöhemmin toteutunutkaan eikä verollisia liiketoimia näin ollen olisi tehty tai vaikka verovelvollinen ei olisi tahdostaan riippumattomista syistä voinut käyttää verollisissa liiketoimissaan tavaroita tai palveluja, joiden osalta on tehty vähennys. Toisenlainen tulkinta olisi vastoin sitä periaatetta, että arvonlisäverotuksessa on kohdeltava yrityksiä neutraalisti verorasituksen suhteen. Toisenlainen tulkinta johtaisi sellaisten yritysten, jotka jo tekevät verollisia liiketoimia, ja sellaisten yritysten, jotka aikovat aloittaa verollisiin liiketoimiin johtavan toiminnan investointeja tekemällä, verotukselliseen kohtelemiseen perusteettomasti eri tavoin samanlaisen investointitoiminnan osalta. Samalla tapaa sattumanvaraisia eroja syntyisi viimeksi mainittujen yritysten osalta siitä syystä, että vähennysten lopullinen hyväksyminen olisi riippuvainen siitä, johtavatko investoinnit verollisiin liiketoimiin vai eivät (tuomio 17.10.2018, Ryanair, C-249/17, EU:C:2018:834, 25 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

41 Lisäksi vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tietyn aikaisemmassa vaihdannan vaiheessa toteutetun liiketoimen ja yhden tai useamman myöhemmässä vaihdannan vaiheessa toteutetun vähennykseen oikeuttavan liiketoimen välillä on lähtökohtaisesti oltava suora ja välitön yhteys, jotta verovelvollisella olisi oikeus vähentää ostoihin sisältyvä arvonlisävero ja jotta olisi mahdollista määrittää vähennysoikeuden laajuus. Aikaisemmassa vaihdannan vaiheessa hankituista tavaroista tai palveluista maksetun arvonlisäveron vähennysoikeus edellyttää, että näiden tavaroiden tai palveluiden hankintakulut kuuluvat niihin osiin, joista myöhemmässä vaihdannan vaiheessa suoritettujen verollisten ja vähennykseen oikeuttavien liiketoimien hinta muodostuu (tuomio 17.10.2018, Ryanair, C-249/17, EU:C:2018:834, 26 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

42 Verovelvollisella on kuitenkin vähennysoikeus myös, vaikka tietyn aikaisemmassa vaihdannan vaiheessa toteutetun liiketoimen ja yhden tai useamman myöhemmässä vaihdannan vaiheessa toteutetun vähennykseen oikeuttavan liiketoimen välillä ei ole suoraa ja välitöntä yhteyttä, kun kyseessä olevien palvelujen kustannukset ovat osa verovelvollisen yleiskuluja ja sellaisinaan osia, joista verovelvollisen tarjoamien tavaroiden tai palvelujen hinta muodostuu. Tällaisilla kustannuksilla nimittäin on suora ja välitön yhteys verovelvollisen koko liiketoimintaan (tuomio 17.10.2018, Ryanair, C-249/17, EU:C:2018:834, 27 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

43 Unionin tuomioistuin on katsonut, että holdingyhtiölle, joka osallistuu tytäryhtiöidensä hallinnointiin ja joka harjoittaa tähän liittyvää taloudellista toimintaa, tytäryhtiöiden osuuksien hankinnasta aiheutuneiden kulujen on katsottava olevan osa kyseisen holdingyhtiön yleiskustannuksia, jolloin näistä kuluista maksetun arvonlisäveron on lähtökohtaisesti katsottava olevan täysimääräisesti vähennyskelpoinen, ellei tiettyjä myöhemmässä vaihdannan vaiheessa suoritettuja liiketoimia ole kuudennen direktiivin mukaan vapautettu arvonlisäverosta, missä tapauksessa vähennysoikeutta voidaan käyttää vain mainitun direktiivin 17 artiklan 5 kohdassa säädettyjen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti (tuomio 16.7.2015, Larentia + Minerva ja Marenave Schiffahrt, C-108/14 ja C-109/14, EU:C:2015:496, 33 kohta).

44 Nyt käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta näyttää ilmenevän, että pääasiassa kyseessä olevat neuvontapalvelut on hankittu Sonaecom in suunnitteleman yhtiöosuuksien hankinnan yhteydessä ja että Sonaecom in tarkoituksena oli harjoittaa kyseisen yhtiön hyväksi liiketoimintaa, joka muodostui arvonlisäveron alaisten hallinnointipalvelujen suorittamisesta sille, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkistettava.

45 Koska mainittuihin neuvontapalveluihin liittyvät kustannukset ovat unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan näin ollen osa Sonaecom in yleiskuluja sen sekaholdingyhtiönä harjoittaman liiketoiminnan yhteydessä, kyseisellä yhtiöllä on lähtökohtaisesti oikeus vähentää täysimääräisesti näistä palveluista maksettu arvonlisävero.

46 Kuten lisäksi tämän tuomion 40 kohdassa on muistutettu, sillä, että liiketoimi ei loppujen lopuksi ole toteutunut, ei ole vaikutusta arvonlisäveron vähennysoikeuteen, joka säilyy edelleen.

47 On kuitenkin täsmennettävä, että siinä tapauksessa, että osoittautuisi, että pääasian valittaja on suorittanut arvonlisäverollisia palveluja, jotka ovat ominaisia sen taloudelliselle toiminnalle, vain osalle tytäryhtiöistä, mikä kansallisen tuomioistuimen on tarkastettava, yleiskustannuksista maksettu arvonlisävero voidaan vähentää vain siltä osin kuin kyseiset kulut kuuluvat – jäsenvaltioiden määrittelemän menetelmän mukaan – pääasian valittajan verovelvollisen ominaisuudessa harjoittaman taloudellisen toiminnan piiriin (ks. vastaavasti tuomio 5.7.2018, Marle Participations, C-320/17, EU:C:2018:537, 37 kohta).

48 Tässä yhteydessä on muistutettava, että jäsenvaltioiden on mainittua toimivaltaansa käyttäessään otettava huomioon kuudennen direktiivin tarkoitus ja systematiikka ja siis säädettävä sellaisesta laskentatavasta, joka kuvastaa objektiivisesti osuutta, joka aikaisemmassa vaihdannan vaiheessa aiheutuneista kustannuksista tosiasiallisesti kohdistuu yhtäältä taloudelliseen toimintaan ja toisaalta muuhun kuin taloudelliseen toimintaan (ks. vastaavasti tuomio 5.7.2018, Marle Participations, C-320/17, EU:C:2018:537, 37 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

49 Kaiken edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava, että kuudennen direktiivin 4 artiklan 1 ja 2 kohtaa sekä 17 artiklan 1, 2 ja 5 kohtaa on tulkittava siten, että sekaholdingyhtiö, jonka toiminta tytäryhtiöidensä hallinnoinnissa on toistuvaa, voi vähentää neuvontapalvelujen, jotka koskevat markkinatilanteen kartoittamista toisen yhtiön omistusosuuksien hankinnan valmistelemiseksi, ostoihin sisältyvän arvonlisäveron, ja näin on myös silloin, kun tämä omistusosuuksien hankinta ei lopulta ole toteutunut.

Toinen kysymys

50 Toisella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedusteleo unionin tuomioistuimelta pääasiallisesti, onko kuudennen direktiivin 4 artiklan 1 ja 2 kohtaa sekä 17 artiklan 1, 2 ja 5 kohtaa tulkittava siten, että sekaholdingyhtiö, jonka toiminta tytäryhtiöidensä

hallinnoinnissa on toistuvaa, voi vähentää ostoihin sisältyvän arvonlisäveron, jonka se on maksanut luottolaitokselle suorittamastaan palkkiosta, joka koski sellaisen joukkovelkakirjalainan valmistelua ja järjestämistä, joka oli tarkoitettu sijoitusten tekemiseen tietyllä alalla, kun nämä sijoitukset eivät lopulta ole toteutuneet vaan tämän lainan avulla saatu pääoma on suoritettu kokonaisuudessaan emoyhtiölle lainan muodossa.

51 Tähän kysymykseen vastaaminen edellyttää sen määrittämistä, onko palvelujen ostoihin sisältyvän arvonlisäveron vähentämiseksi otettava kuudennen direktiivin 17 artiklan mukaisesti huomioon verovelvollisen hankkimien palvelujen suunniteltu käyttö vai niiden tosiasiallinen käyttö.

52 Tältä osin kuudennen direktiivin 17 artiklan 2 kohdan a alakohdassa säädetään, että verovelvollisella on oikeus vähentää ostoihin sisältyvä vero, jos tavarat ja palvelut ”käytetään” verovelvollisen verollisiin liiketoimiin.

53 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 54 kohdassa, tämän säännöksen sanamuodosta seuraa näin ollen, että oikeus vähentää ostoihin sisältyvä vero perustuu lähestymistapaan, jossa ratkaisevana pidetään verovelvollisen hankkimien tavaroiden ja palvelujen tosiasiallista käyttöä.

54 Kyseisen säännöksen asiayhteyden sekä sen ja kuudennen direktiivin tarkoituksen tarkastelu tukee tätä sanamuodon mukaista tulkintaa.

55 Kuudennen direktiivin 17 artiklan 2 kohdan a alakohdan asiayhteydestä on todettava, että sekakäytössä olevien tavaroiden ostoihin sisältyvän veron vähennyskelpoisuuden osalta tämän direktiivin 17 artiklan 5 kohdan kolmannen alakohdan a–d alakohdassa luetellaan erilaisia korjaavia toimenpiteitä, joita jäsenvaltiot voivat toteuttaa muun muassa soveltaakseen vähennyksen suhdeluvun laskemista koskevia sääntöjä, jotka ovat tarkempia kuin mainitun direktiivin 19 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa säädetty sääntö, ottamalla huomioon verovelvollisen toimintaan liittyvät erityiset ominaispiirteet.

56 Kuten julkisasiamies on tässä yhteydessä todennut ratkaisuehdotuksensa 55 kohdassa, jäsenvaltiot voivat säätää muun kuin kuudennessa direktiivissä säädetyn liikevaihtoon perustuvan menetelmän käytöstä jakoperusteena, jos valitulla laskumenetelmällä taataan tarkempi tulos (ks. vastaavasti tuomio 8.11.2012, BLC Baumarkt, C-511/10, EU:C:2012:689, 23–26 kohta ja tuomio 9.6.2016, Wolfgang und Dr. Wilfried Rey Grundstücksgemeinschaft, C-332/14, EU:C:2016:417, 33 kohta).

57 Lisäksi kuudennen direktiivin 20 artiklan 6 kohdasta, joka koskee ostoihin sisältyvän veron vähennyksen oikaisemista, ilmenee lisäksi, kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 55 kohdassa, että tämä vähennys on mukautettava niin tarkkaan kuin mahdollista hankintojen tosiasialliseen käyttöön sen välttämiseksi, että verovelvolliselle aiheutuisi ”perusteetonta hyötyä tai haittaa”.

58 Kuudennen direktiivin 17 artiklan 2 kohdan a alakohdan lisäksi myös saman direktiivin muista säännöksistä ilmenee, että kyseinen direktiivi perustuu logiikkaan, jonka mukaan verovelvollisen ostoihin sisältyvän veron vähennyksen on vastattava mahdollisimman tarkasti verovelvollisen hankkimien tavaroiden ja palvelujen tosiasiallista käyttöä.

59 Näin ollen tavaroiden ja palvelujen tosiasiallinen käyttö on etusijalla alkuperäiseen tarkoitukseen nähden.

60 Kuudennen direktiivin 17 artiklan 2 kohdan a alakohdan ja koko kyseisen direktiivin tavoitteesta on todettava, että lähestymistapa, jonka mukaan ostoihin sisältyvän arvonlisäveron

vähennysoikeus perustuisi yksinomaan verovelvollisen aikomukseen käyttää hankittuja tavaroita ja palveluja eikä niiden tosiasialliseen käyttöön, saattaisi vaarantaa itse arvonlisäverojärjestelmän toiminnan.

61 Kuten näet tämän tuomion 38 kohdassa on todettu, vähennysjärjestelmällä pyritään vapauttamaan elinkeinonharjoittaja kokonaan sen kaiken taloudellisen toiminnan yhteydessä maksamasta tai maksettavasta arvonlisäverosta. Yhteinen arvonlisäverojärjestelmä takaa näin ollen täydellisen neutraalisuuden kaiken taloudellisen toiminnan verorasituksen suhteen riippumatta tämän toiminnan tarkoituksesta tai tuloksesta, edellyttäen, että kyseinen toiminta sinänsä on lähtökohtaisesti arvonlisäverollista (tuomio 14.2.1985, Rompelman, 268/83, EU:C:1985:74, 19 kohta ja tuomio 28.2.2018, Imofloresmira – Investimentos Imobiliários, C-672/16, EU:C:2018:134, 38 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

62 Yhteiseen arvonlisäverojärjestelmään kuuluvan verotuksen neutraalisuuden periaatteen vastaista on muun muassa se, että tosiasiassa samankaltaista toimintaa harjoittavia taloudellisia toimijoita kohdellaan arvonlisäverotuksessa eri tavoin, jotta vältetään kilpailun vääristyminen (ks. vastaavasti tuomio 10.9.2002, Kügler, C-141/00, EU:C:2002:473, 30 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

63 Tämän periaatteen soveltaminen edellyttää näin ollen yhtäältä sitä, että kaikilla verovelvollisilla, jotka ovat suorittaneet saman verokauden aikana verollisia liiketoimia, on oikeus vähentää ostoihin sisältyvä arvonlisävero, mutta se merkitsee vastakohtaispäättelmänä myös sitä, että verovelvollisilla, jotka ovat suorittaneet samankaltaisia mutta arvonlisäverosta vapautettuja liiketoimia, ei ole tällaista oikeutta.

64 Tässä yhteydessä kuudennen direktiivin 17 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään, että verovelvollisella on oikeus vähentää ostoihin sisältyvä vero ainoastaan sellaisten tavaroiden ja palveluiden osalta, joilla on yhteys arvonlisäverollisiin myyntitoimiin. Sitä vastoin silloin, kun verovelvollisen hankkimilla tavaroilla tai palveluilla on yhteys verosta vapautettuun tai arvonlisäveron soveltamisalaan kuulumattomaan toimintaan, veroa ei suoriteta myynneistä eikä ostoihin sisältyvää veroa voida vähentää (tuomio 14.9.2017, Iberdrola Inmobiliaria Real Estate Investments, C-132/16, EU:C:2017:683, 30 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

65 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 58 kohdassa, ostoihin sisältyvän veron vähennysoikeus, joka perustuu yksinomaan verovelvollisen aiempaan aikomukseen toteuttaa arvonlisäverollisia liiketoimia ja jossa ei siis otettaisi huomioon verovelvollisen tosiasiallisesti toteuttamien liiketoimien luonnetta, antaisi verovelvolliselle kilpailuetua muihin samankaltaisia liiketoimia suorittaneisiin yrityksiin nähden, mikä olisi näin ollen vastoin verotuksen neutraalisuuden periaatetta.

66 Näin ollen kuudennen direktiivin 17 artiklan mukaisesti palvelujen ostoihin sisältyvän arvonlisäveron vähentämiseksi on otettava huomioon verovelvollisen hankkimien tavaroiden ja palvelujen tosiasiallinen käyttö eikä tämän suunnittelemaa käyttöä.

67 Kuten tämän tuomion 17 ja 18 kohdassa on todettu, ennakkoratkaisupyyntöstä ilmenee, että pääasian valittaja maksoi vuonna 2005 arvonlisäveron BCP Investimentolle suorittamastaan palkkiosta, joka koski 150 miljoonan euron arvoisen joukkovelkakirjalainan suunnittelua ja järjestämistä sen sijoitusten rahoittamiseksi triple play -alalla. Koska nämä investointihankkeet eivät kuitenkaan toteutuneet, pääasian valittaja päätti myöhemmin antaa kyseisen määrän emoyhtiönsä Sonae SGPS:n käyttöön lainan muodossa.

68 Koska tämä lainatoimi, joka vastaa pääasian valittajan hankkimien palvelujen tosiasiallista käyttöä, kuuluu kuudennen direktiivin 13 artiklan B kohdan d alakohdan 1 alakohdan nojalla

vapautettuihin liiketoimiin, kyseiselle yhtiölle ei voida kyseisen direktiivin 17 artiklan mukaisesti myöntää lupaa vähentää sen BCP Investimentolle maksaman palkkion perusteella suorittamaa arvonlisäveroa verosta, jonka se on velvollinen maksamaan.

69 Kuten tämän tuomion 17 kohdassa on muistutettu, Sonaecom selosti istunnossa, että se aikoi käyttää lainan avulla saatua pääomaa voidakseen hankkia Cabovisãon yhtiöosuusia ja siten investoida niin sanotun triple play -liiketoiminnan uuteen segmenttiin, eikä sen tarkoituksena ollut tarjota tytäryhtiöilleen varoja, joiden avulla ne voisivat tehdä investointeja tällä alalla, niin kuin ennakkoratkaisupyyntönsä todetaan. Vaikka tämä pitäisikin paikkansa, tällä seikalla ei kuitenkaan ole vaikutusta tämän tuomion 68 kohdassa tehtyyn päätelmään, koska se ei koske pääasian valittajan hankkimien palvelujen tosiasiallista käyttöä vaan ainoastaan sen alun perin suunnittelemaa käyttöä.

70 Tätä päätelmää ei voida kyseenalaistaa myöskään pääasian valittajan argumentilla, jonka mukaan on niin, että vaikka joukkovelkakirjalainan liikkeeseen laskemisesta aiheutuvien kustannusten ja myöhemmässä vaihdannan vaiheessa toteutettavan verollisen liiketoimen välillä ei ole suoraa yhteyttä, nämä kustannukset ovat vähennyskelpoisia yrityksen yleiskuluina.

71 Kuten näet julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 64 kohdassa, pääasian valittajan aikaisemmassa vaihdannan vaiheessa hankkimien palvelujen ja myöhemmässä vaihdannan vaiheessa toteuttaman verosta vapautetun liiketoimen eli sen emoyhtiölle myöntämän lainan välillä on suora ja välitön yhteys.

72 Edellä esitetyn perusteella toiseen kysymykseen on vastattava, että kuudennen direktiivin 4 artiklan 1 ja 2 kohtaa sekä 17 artiklan 1, 2 ja 5 kohtaa on tulkittava siten, että sekaholdingyhtiö, jonka toiminta tytäryhtiöidensä hallinnoinnissa on toistuvaa, ei voi vähentää arvonlisäveroa, jonka se on maksanut luottolaitokselle suorittamastaan palkkiosta, joka koski sellaisen joukkovelkakirjalainan valmistelua ja järjestämistä, joka oli tarkoitettu sijoitusten tekemiseen tietyllä alalla, kun nämä sijoitukset eivät lopulta ole toteutuneet vaan tämän lainan avulla saatu pääoma on suoritettu kokonaisuudessaan emoyhtiölle lainan muodossa.

Oikeudenkäyntikulut

73 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta – yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste – 17.5.1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY 4 artiklan 1 ja 2 kohtaa sekä 17 artiklan 1, 2 ja 5 kohtaa on tulkittava siten, että sekaholdingyhtiö, jonka toiminta tytäryhtiöidensä hallinnoinnissa on toistuvaa, voi vähentää neuvontapalvelujen, jotka koskevat markkinatilanteen kartoittamista toisen yhtiön omistusosuuksien hankinnan valmistelemiseksi, ostoihin sisältyvän arvonlisäveron, ja näin on myös silloin, kun tämä omistusosuuksien hankinta ei lopulta ole toteutunut.**

2) **Kuudennen direktiivin 77/388 4 artiklan 1 ja 2 kohtaa sekä 17 artiklan 1, 2 ja 5 kohtaa on tulkittava siten, että sekaholdingyhtiö, jonka toiminta tytäryhtiöidensä hallinnoinnissa on toistuvaa, ei voi vähentää arvonlisäveroa, jonka se on maksanut luottolaitokselle suorittamastaan palkkiosta, joka koski sellaisen joukkovelkakirjalainan suunnittelua ja järjestämistä, joka oli tarkoitettu sijoitusten tekemiseen tietyllä alalla, kun nämä sijoitukset**

eivät lopulta ole toteutuneet vaan tämän lainan avulla saatu pääoma on suoritettu kokonaisuudessaan emoyhtiölle lainan muodossa.

Allekirjoitukset

* Oikeudenkäyntikieli: portugali.